

Klimat- och energiprogram inklusive energiplan, antagande

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Kommunledningsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Klimat- och energiprogram för Linköpings kommun 2022-2030 antas.
2. Klimat- och energiprogram för Linköpings kommun 2022-2030 fungerar som Linköpings kommuns samlade energiplan i enlighet med Lag (1977:439) om kommunal energiplanering.
3. Kommunstyrelsen uppdras att följa upp programmet varje mandatperiod eller vid behov.
4. Kommunstyrelsen uppdras att ta fram och fastställa handlingsplan för kommunkoncernen för att bidra till att programmets mål nås.
5. Kommunstyrelsen får i uppdrag att inför beslut i kommunfullmäktige revidera Bilaga till det särskilda ägardirektivet genom att däri införa Klimat- och energiprogram och tillhörande handlingsplan från och med år 2022.
6. Klimat- och energiprogram för Linköpings kommun 2022-2030 ersätter Solelprogram som därmed upphör. Solelprogrammet med tillhörande mål omhändertas inom ramen för Klimat- och energiprogram för Linköpings kommun 2022-2030.
7. Kommunstyrelse, nämnder och kommunala bolagsstyrelser uppdras att, vid behov, justera styrdokument som påverkas av målen i Klimat- och energiprogram för Linköpings kommun 2022-2030.
8. De ekonomiska konsekvenserna av programmets genomförande inom kommunkoncernen behöver kontinuerligt prövas inom ramen för ordinarie budgetprocess.

Ärende

Klimat- och energiprogram för Linköpings kommun 2022-2030 syftar till att komplettera målet om ett koldioxidneutralt Linköping 2025 med långsiktiga mål och prioriterade insatsområden för kommunens klimat- och energiarbete. Programmet utgör kommunens samlade energiplan, i enlighet med de krav som uttrycks i Lag (1977:439) om kommunal energiplanering. Enligt lagen ska samtliga kommuner ha en plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen.

Kommunstyrelsen beslutade 24 augusti 2021 § 254 att remittera Klimat- och energiprogram för Linköpings kommun 2022-2030 till samtliga nämnder, kommunala bolag samt till Region Östergötland och Länsstyrelsen Östergötland. Remissversionen av programmet har även hanterats på Linköpings kommuns klimatråd i november 2021. Kommunstyrelsen beslutade även att betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. miljöbalken inte antas uppstå till följd av Klimat- och energiprogram för Linköpings kommun 2022-2030.

Kommunledningsförvaltningen föreslår att Klimat- och energiprogrammet antas utifrån de revideringar som gjorts med hänvisning till inkomna yttranden enligt beskrivning i tjänsteskrivelse samt bilagor.

Kommunledningsförvaltningen föreslår vidare att kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en handlingsplan tillhörande programmet.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att inför beslut i kommunfullmäktige revidera Bilaga till det särskilda ägardirektivet genom att däri införa Klimat- och energiprogram och medföljande handlingsplan från och med år 2022.

Kommunala bolag och nämnder har gjort uppskattningar av ekonomiska konsekvenser vid genomförande av programmets mål. Sammantaget medför genomförandet betydande ekonomiska konsekvenser. De ekonomiska konsekvenserna kan inte preciseras ytterligare i nuläget och behöver därför kontinuerligt prövas och prioriteras inom ramen för ordinarie budgetprocesser i relation till programmets genomförande.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Klimat- och energiprogram för Linköpings kommun 2022-2030, 2022-02-03

Bilaga 1 – Klimat- och energiprogram för Linköpings kommun 2022-2030

Bilaga 2 – Yttrande och svar på synpunkter - länsstyrelsen Östergötland

Bilaga 3 – Yttrande och svar på synpunkter - Region Östergötland

Bilaga 4 – Yttrande och svar på synpunkter - Tekniska verken i Linköping AB

Bilaga 5 – Yttrande och svar på synpunkter - AB Stångåstaden

Bilaga 6 – Yttrande och svar på synpunkter - Lejonfastigheter AB

Bilaga 7 – Yttrande och svar på synpunkter - Sankt Kors Fastighets AB

Bilaga 8 – Yttrande - Linköping Science Park

Bilaga 9 – Yttrande - Linköping City Airport

Bilaga 10 – Yttrande - Arbetsmarknadsnämnden

Bilaga 11 – Yttrande - Barn- och ungdomsnämnden

- Bilaga 12 – Yttrande - Bildningsnämnden
- Bilaga 13 – Yttrande och svar på synpunkter - Bygg- och miljönämnden
- Bilaga 14 – Yttrande - Kultur- och fritidsnämnden
- Bilaga 15 – Yttrande och svar på synpunkter - Samhällsbyggnadsnämnden
- Bilaga 16 – Yttrande - Social- och omsorgsnämnden
- Bilaga 17 – Konsekvensbedömning – Social- och omsorgsnämnden
- Bilaga 18 – Yttrande - Äldrenämnden
- Bilaga 19 – Konsekvensbedömning - Äldrenämnden

Bakgrund

Kommunledningsförvaltningen har tagit fram ett klimat- och energiprogram med långsiktiga mål och prioriterade insatsområden för klimat- och energiarbetet i Linköpings kommun.

Kommunstyrelsen beslutade den 24 augusti § 254 att remittera programmet till samtliga kommunala nämnder och bolag samt till länsstyrelsen Östergötland och Region Östergötland. I sina yttranden uppdrogs kommunala nämnder och bolag att göra en bedömning av konsekvenserna som implementeringen av klimat- och energiprogrammet antogs medföra. Konsekvenser i form av kostnader, ändrade avkastningskrav och liknande som måluppfyllelse medför skulle därmed redovisas för att kunna beaktas i samband med revideringen av programmet inför beslut. Konsekvensbedömningarna redovisas under rubriken Ekonomiska konsekvenser.

Kommunstyrelsen beslutade även, mot bakgrund av att programmet föreslås fungera som kommunens samlade energiplan, att betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. miljöbalken inte antas uppstå till följd av Klimat- och energiprogram för Linköpings kommun 2022-2030.

Klimat- och energiprogrammets mål och insatsområden

Klimat- och energiprogrammet innehåller långsiktiga mål och kompletterar det nuvarande målet om ett koldioxidneutralt Linköping 2025. I programmet redovisas en målstruktur som innehåller övergripande klimatmål inklusive etappmål samt mål kopplade till prioriterade insatsområden.

Det övergripande målet som föreslås ligga till grund för Linköpings kommuns långsiktiga klimatarbete är netto-noll utsläpp av växthusgaser senast 2045. Det ska uppnås genom 85 procent minskade utsläpp (jämfört med 1990 års nivåer) och med 15 procent kompletterande åtgärder, som exempelvis kan bestå i produktion av förnybar el inom eller utanför kommunens gränser.

Eftersom det långsiktiga målet sträcker sig så pass långt fram i tiden – till 2045 – har etappmål föreslagits för åren 2025 och 2030. Medan det senare etappmålet ligger i linje med de nationella etappmålen för klimatarbetet, utgörs etappmålet för 2025 av kommunens nuvarande mål om ett koldioxidneutralt Linköping 2025. Målet om koldioxidneutralitet föreslås således ligga kvar inom ramen för klimat- och energiprogrammet och fungerar som det mål som ligger närmast i tiden och vars måluppfyllelse även fortsättningsvis kommer att stå i fokus för kommunens klimatarbete.

Inom ramen för klimat- och energiprogrammet har fem prioriterade insatsområden definierats. Dessa har valts ut dels utifrån den nulägesbild som gjorts och som visar var de stora utsläppskällorna återfinns inom kommunens

gränser. Dels har de valts ut för att de visar på en betydande potential att minska växthusgasutsläpp, utifrån kommunens rådighet.

Prioriterade insatsområden i klimat- och energiprogrammet består av:

- Energi- och climateffektiva bostäder, lokaler och verksamheter
- Climateffektiv bygg och anläggning
- Hållbar mobilitet och resurseffektiva transporter
- Proaktivt arbete för negativa utsläpp
- Produktion och distribution av förnybar och robust el, värme och kyla

Till respektive insatsområde finns ett eller flera insatsmål, som sträcker sig fram till 2030 om inget annat anges.

En samlad energiplan för Linköpings kommun

Klimat- och energiprogrammet föreslås utgöra Linköpings kommuns samlade energiplan, i enlighet med Lag (1977:439) om kommunal energiplanering. Lagen anger att alla kommuner ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi i kommunen. Klimat- och energiprogrammet innehåller, i enlighet med kommunens dokumentstruktur, långsiktiga mål och prioriterade inriktningar. Specifika insatser som svarar på frågan om hur målen ska uppnås omfattas inte av programmet.

Linköpings kommun har därmed tolkat kraven på en energiplan utifrån den egna organisationens struktur och arbete. Mål och nyckelinsatser som relaterar till lagkraven återfinns främst inom ramen för insatsområdet Produktion och distribution av förnybar och robust el, värme och kyla. Insatser som kopplar till definierade mål kommer istället att redovisas i en till programmet tillhörande handlingsplan, som beskriver vilken/vilka aktör/er som är ansvarig/a för genomförande och vilket tidsperspektiv som gäller. Utöver insatser som redovisas i den kommande handlingsplanen utförs en stor del av det operativa arbetet gällande tillförsel och distribution av el och värme av Tekniska Verken i Linköping AB och ingår i deras basuppdrag.

Övergripande justeringar till följd av inkomna yttranden

Utifrån de synpunkter som lyfts i yttranden har bland annat följande justeringar gjorts i programmet:

- Förhållandet mellan målet om netto-noll växthusgasutsläpp 2045 och kommunens nuvarande mål om koldioxidneutralitet 2025 har förtydligats.
- Kopplingen till EU-mål och den globala aspekten i systemperspektivet har förstärkts.

- Vikten av social hållbarhet har betonats och ett rättviseperspektiv föreslås beaktas vid framtagande av handlingsplanen.
- Vikten av transporteffektivitet, genom främjande av hållbara transportslag på bekostnad av ohållbara, har förtydligats samt kompletterats med tillhörande nyckelinsats.
- Målet om icke önskvärt innehåll i restavfallet har ändrats. Det nya målet innehåller dels ett strävansmål för allt avfall som omhändertas inom Linköpings kommun, och omfattar därmed även avfall som genererats utanför kommunens gränser. Dels innehåller målet redan antagna mål från kommunens avfallsplan och fokuserar på det avfall som genererats inom kommunens gränser.
- Kapitel 2 och 3 har lagts som bilagor till programmet för att lägga tonvikten på mål, principiella ställningstaganden och insatsområden.
- Uppföljningsmodellen avseende programmets mål har kompletterats.
- Linköpings kommuns mål för solel, som sträcker sig till 2040 med ett etappmål för 2025, har lyfts in i programmet som insatsmål. Därmed ersätter Klimat- och energiprogrammet det tidigare antagna Solelsprogrammet.

Respektive remissinstans övergripande synpunkter sammanfattas och besvaras under rubriken Samråd. Svar på respektive remissinstans yttrande i sin helhet återfinns i Bilaga 2-19, där det även framkommer hur Kommunledningsförvaltningen omhändertagit respektive synpunkt.

I programmet (Bilaga 1) är tillagd text gulmarkerad, medan borttagen text är gulmarkerad och genomstruken.

Ekonomiska konsekvenser

I den remitterade versionen av klimat- och energiprogrammet ombads kommunala bolag och nämnder att beskriva vilka konsekvenser, till exempel ekonomiska konsekvenser i form av investeringskostnader eller behov av ändrade avkastningskrav, som implementeringen av programmet skulle leda till.

Konsekvensbedömning från remissinstanser

Nedan sammanfattas de konsekvenser som respektive bolag och nämnd lyft till följd av implementeringen av programmets mål och insatsområden:

Tekniska verken i Linköping AB uppskattar följande konsekvenser för bolagets verksamhet:

- Om målet gällande energianvändning i fastigheter ska gälla för varje enskild byggnad medför detta betydliga summor för att kunna genomföra insatser såsom att byta ut fönster och tilläggsisolera.
- Inom insatsområdet för negativa utsläpp finns insatser medräknade avseende forskning och utveckling. Kostnader för storskaliga anläggningar har dock inte kunnat uppskattas.
- Insatsområdet för el, värme och kyla med tillhörande mål ligger i linje med bolagets ordinarie verksamhet och kräver därmed inte någon konsekvensbedömning. I Linköpings kommuns avfallsplan lyfts dock möjligheten till en eftersorteringsanläggning, vilket skulle kunna innebära en investering på flera hundra miljoner kronor.

AB Stångåstaden anger inga särskilda konsekvenser för måluppfyllelse. Stångåstaden hänvisar detta till att målen och uppfyllandet av desamma ligger i linje med bolagets planerade arbete och därmed inte förväntas leda till några övriga konsekvenser.

Lejonfastigheter AB framhåller att det mål som främst berör bolagets verksamhet är synonymt med bolagets egna mål till 2030. Möjligheter för måluppfyllelse kan dock påverkas av yttre omständigheter, som myndighetskrav, beteenden från hyresgäster och liknande. Sådana yttre omständigheter kan vara kostnadsdrivande.

Sankt Kors Fastighets AB uppskattar följande konsekvenser för bolagets verksamhet:

- Inom insatsområdet Mobilitet och transporter lyfts utredning och utbyggnad av laddinfrastruktur som en nyckelinsats. Att bygga ut anläggningars el-kapacitet kräver stora investeringar för Sankt Kors, vilka inte kan finansieras av befintlig betalnings-/affärsmodell. Övriga insatser och mål ligger i linje med bolagets pågående arbete. Frågan om förändrade avkastningskrav är mindre aktuell om insatser planeras i ett längre perspektiv.
- Lönsamhetskalkyler och kostnadsbedömningar görs vid varje större investering liksom i den löpande verksamheten. Det egna handlingsutrymmet för bolaget är avgörande för att kunna fatta affärsmissiga beslut.
- Utifrån klimat- och energiprogrammet, tillsammans med kommande handlingsplan, skapas förutsättningar för långsiktiga strategiska bedömningar där Sankt Kors avser att göra en årlig bedömning av insatser i samband med budgetarbetet.

Linköping Science Park samt **Linköping City Airport** anger inga särskilda konsekvenser för måluppfyllelse.

Barn- och ungdomsnämnden samt Bildningsnämnden uppskattar följande konsekvenser för nämndens verksamheter:

- Målet kopplat till bygg och anläggning medför betydande merkostnader för nämnderna vid nybyggnation.
- Övriga mål som berör nämnderna förväntas inte bidra till merkostnader eftersom det omfattar åtgärder som nämnderna redan idag arbetar med, exempelvis samutnyttjande av lokaler och miljökrav vid upphandling.

Samhällsbyggnadsnämnden uppskattar följande konsekvenser för nämndens verksamheter:

- Målet kopplat till bygg- och anläggningssektorn kräver ytterligare resurser, i form av personella samt investeringsmedel eftersom klimatkrav i anläggningsprojekt inledningsvis kan bidra till ökade kostnader.
- Målet kopplat till mobilitet och transporter kräver ytterligare resurser, i form av personella resurser för förstärkning i arbetet. Målet kräver också omprioriteringar avseende investeringar där större fokus läggs på hållbara transportslag.

Kultur- och fritidsnämnden uppskattar följande konsekvenser för nämndens verksamheter:

- Investeringar för att uppnå målen i programmet behöver synliggöras i kommande budgetprocess. Kostnaderna tas generellt av beställaren (aktuell nämnd). För att kunna prioritera insatser bör de sättas i relation till effekterna av desamma, liksom övriga investeringar som respektive nämnd står inför.
- Avseende mål om minskad energianvändning i lokaler krävs investeringar i de fastigheter som nämnden hyr.
- Avseende mål om bygg och anläggning krävs budgetförutsättningar för att uppnå målet. Om inte budgetförutsättningar föreligger krävs omprioriteringar av nämndens verksamheter.

Social- och omsorgsnämnden och **Äldrenämnden** uppskattar följande konsekvenser för nämndens verksamheter:

- Initialt kan målen i programmet leda till ökade kostnader för nämnderna, vilket främst beror på potentiellt ökade hyreskostnader till

följd av högre klimatkrav. Vidare ser nämnden även personella kostnader på grund av behov att anställa medarbetare med kompetens inom hållbarhet.

- På längre sikt finns dock möjlighet att uppnå minskade kostnader för nämndernas verksamheter på grund av minskad energianvändning. Ytterligare positiva effekter kopplas till hälsoeffekter bland personalen vid ökad cykling/gång.
- Nämnderna ser även konsekvenser i form av ökade incitament att arbeta med digitalisering för att uppnå målen, vilket initialt kan bidra till ökade kostnader. På längre sikt kan dock sådana insatser frigöra arbetstid hos medarbetare.

Sammanfattning – Ekonomiska konsekvenser

Sammantaget innebär antagandet av programmet och uppfyllandet av dess mål betydande ekonomiska åtaganden för kommunkoncernen, vilket har framkommit i remissinstansernas konsekvensbedömningar. De ekonomiska konsekvenser kan inte preciseras ytterligare i nuläget och behöver därför kontinuerligt prövas inom ramen för ordinarie budgetprocesser, där en prioritering för genomförande av programmet behöver ske.

Kommunala mål

Kommunala mål som berörs är främst *Ett klimatsmart Linköping*.

Klimat- och energiprogrammets framtagande sker också för att uppfylla kraven som ställs i Lag (1977:439) om kommunal energiplanering.

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Vid framtagandet av programmet har ingen jämställdhetsanalys genomförts. I programmet betonas dock att den handlingsplan som föreslås tas fram ska beakta samtliga dimensioner av hållbarhet där jämställdhet, liksom andra relevanta aspekter av social hållbarhet, ska ingå.

Samråd

Nedan sammanfattas hur samråd skett vid framtagandet av programmet. Därefter sammanfattas hur samråd i samband med remittering och inkomna synpunkter hanterats.

Framtagande av klimat- och energiprogram

Programmet har tagits fram av en arbetsgrupp ledd av Kommunledningsförvaltningen. I arbetsgruppen har representanter från Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen och Tekniska verken deltagit. En

referensgrupp till vilken samtliga bolag och förvaltningar bjudits in har haft möjligheter att komma med inspel under processens gång. Förvaltningar och bolag har även fått information och kommit med inspel i samband med att workshoppar kopplade till respektive insatsområde genomförts. Utöver det har frågor kopplade till mål och uppföljning hanterats separat med Tekniska verken i Linköping AB, AB Stångåstaden, Lejonfastigheter AB och Sankt Kors Fastighets AB.

Sammantaget har samråd med såväl bolag som förvaltningar skett kontinuerligt vid framtagandet av programmet och dess mål samt insatsområden. Föreslagna mål, nyckelinsatser och uppföljning av desamma medför emellertid omhändertagande av många olika inspel som även kan stå i motsats till varandra. Utifrån inspelen har avvägningar gjorts och synpunkter beaktats utifrån ett helhetsperspektiv.

Process vid framtagande av programmet i sin helhet framgår i Bilaga 1.

Inkomna yttranden och hantering av synpunkter

Nedan beskrivs kortfattat respektive remissinstans synpunkter på programmet samt Kommunledningsförvaltningens svar och eventuella åtgärder som gjorts till följd av synpunkterna (i kursivt). Utöver remissinstansernas synpunkter så har även de synpunkter som framkom i Linköpings kommuns klimatråd sammanfattats och kommenterats.

Svar på synpunkter i sin helhet återfinns direkt i respektive remissinstans inkomna yttrande (se Bilaga 2-19).

Länsstyrelsen Östergötland lyfter bland annat följande synpunkter:

- Det är positivt att Linköpings kommun tar ett helhetsgrepp med höga ambitioner för kommunens klimat- och energiarbete. Att ta fram ett program med övergripande mål som sedan konkretiseras med åtgärder i en handlingsplan skapar en bra styrning som samtidigt tillåter en flexibilitet i arbetet.
- Målet för insatsområdet om negativa utsläpp är vagt formulerat och skulle med fördel kunna förtydligas med hänvisning till de 15 procent med kompletterande åtgärder som ingår i målet om netto-noll växthusgasutsläpp 2045.

Synpunkten lämnas utan åtgärd. Detta mål är formulerat utan något måltal och för tillfället utan möjlighet för kvantitativ uppföljning. Det beror på att insatsområdet fokuserar på ett område som för kommunens del är relativt outforskat och där möjligheterna för att uppnå utsläppsminskningar ännu inte är kända. För att Linköpings kommun även fortsättningsvis ska vara framgångsrik inom klimat- och

energiarbetet krävs att följa med i den teknikutveckling som sker inom negativa utsläpp och beakta de möjligheter som enligt den nationella klimatpolitiken kommer att få en allt större betydelse framgent. Målen till respektive insatsområde sträcker sig fram till 2030 men med möjligheter till justeringar i samband med aktualitetsprövning. När möjligheten finns att definiera måltal och kvantitativt följa upp mål för negativa utsläpp bör detta omhändertas inom ramen för klimat- och energiprogrammet, men så är ännu inte fallet.

- Ett energieffektiviseringsmål för den geografiska ytan saknas och skulle kunna underlätta främjande insatser riktade mot näringslivet.

Synpunkten lämnas utan åtgärd. Programmet och insatsmålen utgår från kommunens rådighet men även från det övergripande strävansmålet om netto-noll växthusgasutsläpp för den geografiska ytan. Vad gäller insatsområdet för energi- och klimateffektiva bostäder, lokaler och verksamheter så fokuserar målet på kommunkoncernen. I de aktiviteter som sedan kommer att konkretiseras i den handlingsplan som ska tillhöra programmet kommer dessa att även rikta sig till Linköpingsbor och näringsliv. Här är energi- och klimatrådgivningen ett viktigt inslag. Sammantaget ser Kommunledningsförvaltningen att främjande insatser mot näringsliv kan omhändertas även utan ett konkretiserat mål.

- Målet om att andelen icke önskvärt material i restavfallet till energiåtervinning ska minska är vagt uttryckt och öppet för tolkning. Det behöver konkretiseras.

Målet om icke önskvärt innehåll i avfallet har ändrats. Det nya målet innehåller dels ett strävansmål för allt avfall som omhändertas inom Linköpings kommun, och omfattar därmed även avfall som genererats utanför kommunens gränser. Dels innehåller målet redan antagna mål från kommunens avfallsplan och fokuserar på det avfall som generats inom kommunens gränser.

Region Östergötland lyfter bland annat följande synpunkter:

- Region Östergötland ser positivt på de ansatser som görs i programmet; det är ambitiösa målsättningar som ligger väl i linje med internationella, nationella och regionala ansatser och mål. För att uppnå målen krävs dock kraftfulla åtgärder i kommande handlingsplan. I det arbetet krävs en tydlig samverkan med andra relevanta aktörer i länet.
- För att minska klimatpåverkan från transporter, i enlighet med målet om 70 procent minskade utsläpp år 2030, krävs insatser kopplade till

minskade personbilstransporter. Kommunen har stora möjligheter med att förbättra kollektivtrafikens konkurrenskraft.

Tillstyrks. Exemplet med kollektivtrafik har lyfts inom ramen för insatsområdet Mobilitet och transporter. I övrigt kommer åtgärder för att uppnå målet att ytterligare definieras i kommande handlingsplan.

- Nyckelinsatserna för att åstadkomma en förändring inom insatsområdet för mobilitet och transporter bedöms som otillräckliga. Det saknas nyckelinsatser för att stärka kollektivtrafikens konkurrenskraft gentemot bilen.

Synpunkten lämnas utan åtgärder. De nyckelinsatser som identifierats till respektive insatsområde utgör några exempel på åtgärder som kan bli aktuella för att minska utsläpp inom respektive område. En handlingsplan tillhörande programmet kommer att tas fram som specificerar insatser per insatsområde samt även definierar vilken aktör som är ansvarig för genomförande.

Tekniska verken i Linköping AB lyfter bland annat följande synpunkter:

- Tekniska verken välkomnar den tydlighet i Linköpings klimatambitioner som programmet ger. Den tydliga kopplingen till det nationella målet för Sverige 2045 förstärker programmet på ett bra sätt.
- Vid framtagandet av programmet borde samverkan skett med Linköpings universitet i högre utsträckning för att tydliggöra en vetenskaplig grund. I styrgruppen borde kommunala bolag varit representerade.

Synpunkten lämnas utan åtgärd. Linköpings kommun är en av få kommuner som har ett klimatråd. Klimatrådet bjuds in till kommunstyrelsens strategiska utskott vid två tillfällen om året och består av forskare från Linköpings universitet, VTI och SMHI. Syftet med klimatrådet är få inspel till kommunens klimatarbete. Inom ramen för framtagandet av klimat- och energiprogrammet har rådet fått möjlighet att komma med synpunkter vid två tillfällen.

Vad gäller målsättning och uppföljning så har programmet sin utgångspunkt i nationella mål samt en uppföljningsmodell som utgår från statistik från nationella databaser, vilket tillförsäkrar en hög vetenskaplig förankring i programmet.

- Cirkulär ekonomi och delningsekonomi är viktiga delar i klimatarbetet. Det skulle kunna stärkas ytterligare och även exemplifieras, exempelvis kopplat till biogas.

Tillstyrks. Cirkulär ekonomi och delningsekonomi är viktiga delar i Klimat- och energiprogrammet och kommer även lyftas inom ramen för kommande handlingsplan. Biogas som exempel inom insatsområdet för mobilitet och transporter har lagts till i texten.

- Enligt den uppföljningsmodell för växthusgasutsläpp som framgår i programmet ska ett konsekvensperspektiv användas vid beslutssituationer medan ett tillbakablickande perspektiv föreslås vid redovisning av utsläpp. Modellen riskerar att leda till felaktiga beslut, exempelvis vad gäller energiåtervinning av avfall. Konsekvensen kan bli att Tekniska verken mot bakgrund av detta inte ska ta emot avfall eller skicka kommunens avfall till en annan kommun. Detta är kontraproduktivt och leder till ökade totala utsläpp globalt. Den föreslagna uppföljningsmodellen skulle kunna kombineras med en uppföljning likt Tekniska verkens årliga klimatbokslut, som även skulle kunna göras för Linköpings kommun som helhet.

Synpunkten lämnas utan åtgärd. Vid framtagandet av klimat- och energiprogrammet har dialog förts med kommunala bolag för att lyssna in förslag och synpunkter kopplade till mål och uppföljningen av desamma. Uppföljningsmodellen för växthusgasutsläpp som föreslås i programmet baseras på ett bakåtblickande perspektiv vid redovisning av utsläpp. Samtidigt tydliggörs också att bolag med flera i beslutssituationer ska använda ett konsekvensperspektiv, men detta är ingenting som hanteras inom ramen för uppföljningen av Klimat- och energiprogrammet. Därtill förtydligas i programmet att Linköpings kommun ser positivt på avfallsbaserad kraftvärmeproduktion under förutsättning att den ur ett systemperspektiv tränger undan utsläpp som den alternativa avfallshanteringen skulle bidra till. Sammantaget bidrar detta till att målen följs upp med en uppföljningsmodell med tydligt systemperspektiv.

Förslaget om att göra en uppföljningsmodell i likhet med Tekniska verkens klimatbokslut - men för hela Linköpings kommun - för att belysa vikten av systemperspektiv kommer att omhändertas inom ramen för framtagandet av handlingsplanen. Att tydligare kommunicera och förklara valet att importera avfall samt vilka emissioner respektive klimatnytta detta bidrar till är en central del i kommunens hållbarhetskommunikation.

AB Stångåstaden lyfter bland annat följande synpunkter:

- Det är positivt att Linköpings kommun har höga ambitioner inom klimat- och energiområdet med ett mål som föreslås ligga i linje med det nationella målet. Det är även positivt att insatsområden har definierats samt att programmet föregåtts av gemensamma workshops med berörda bolag och förvaltningar.
- Ett av målen rör en fossilbränslefri fordonsflotta. Det behöver förtydligas hur fossilbränslefri definieras i programmet.

Tillstyrks. I samband med att handlingsplanen tillhörande programmet tas fram så kommer detta att definieras.

- Målet om icke önskvärt innehåll i avfallet behöver förtydligas, exempelvis hur många procent som ska minska utifrån specifikt basår.

Målet om icke önskvärt innehåll i avfallet har ändrats. Det nya målet innehåller dels ett strävansmål för allt avfall som omhändertas inom Linköpings kommun, och omfattar därmed även avfall som genererats utanför kommunens gränser. Dels innehåller målet redan antagna mål från kommunens avfallsplan och fokuserar på det avfall som genererats inom kommunens gränser.

- Avfallsbaserad fjärrvärme medför höga utsläpp. Programmet skulle med fördel kunna kompletteras med ett ytterligare mål för just dessa utsläpp.

Synpunkten lämnas utan åtgärd. I programmet förtydligas att Linköpings kommun ser positivt på avfallsbaserad fjärrvärmeproduktion under förutsättning att den ur ett systemperspektiv tränger undan utsläpp som den alternativa avfallshanteringen skulle bidra till. Utöver det finns insatsmål med fokus på att minska användningen av icke önskvärt material i fjärrvärmeproduktionen vilket i sin tur förväntas bidra till totala minskade utsläpp. I programmet följs även de totala växthusgasutsläppen upp ur ett bokföringsperspektiv.

Lejonfastigheter AB lyfter bland annat följande synpunkter:

- Det är bra att programmet omfattar samtliga växthusgaser samt att det sker en fokusering i de sektorer där de stora utsläppen av växthusgaser förekommer. Det är positivt att Linköpings kommun väljer att ligga i linje med det nationella klimatmålet.

- Endast inom insatsmålet för Bostäder, lokaler och verksamheter finns ett tydligt definierat måltal. Övriga insatsmål uttrycks som ”aktivt verka för minskad klimatpåverkan” eller att ”Linköpings kommun ska bidra med”.

Det är positivt att insatsområdet Bostäder, lokaler och verksamheter innehåller ett definierat måltal. Detta har emellertid inte kunnat tillgodoses på samma sätt inom alla insatsområden. Nedan beskrivs avvägningar kopplade till respektive insatsmål:

“Linköpings kommun ska aktivt verka för att minska växthusgasutsläpp i samband med uppförande av nya byggnader som genomförs med kommunkoncernen som beställare, samt vid uppförande som genomförs av privata byggherrar på kommunens mark. Linköpings kommun ska aktivt verka för att minska växthusgasutsläppen från kommunkoncernens anläggningsprojekt” *I samband med att lagen om klimatdeklarationer för byggnader föreslås gälla från 2022 finns möjlighet att följa utsläppen och följa upp minskningar av desamma. En modell avseende kvantitativ uppföljning av målet kommer att tas fram efter att lagen trätt i kraft.*

“Linköpings kommunkoncerns fordonsflotta, inklusive upphandlade fordon och transporttjänster, är fossilbränslefri senast 2025”. *Målet följs upp baserat på data från kommunorganisationen och kommunala bolag.*

“Linköpings kommun ska bidra till att kommungeografin ska uppnå 70 procent minskade växthusgasutsläpp från transportsektorn 2030. Det innebär att kommunkoncernen, utifrån sin rådighet, använder alla tillgängliga verktyg för att främja och ge förutsättningar för invånare och näringsliv att göra klimatmedvetna val”. *Målet är uttryckt som ett strävansmål eftersom uppfyllelsen av detsamma ligger utanför kommunens rådighet. Målet följs upp såväl kvalitativt som kvantitativt.*

“Linköpings kommun ska vara en aktör inom utveckling av lösningar för negativa utsläpp”. *Detta mål är formulerat utan något måltal och för tillfället utan möjlighet för kvantitativ uppföljning. Det beror på att insatsområdet fokuserar på ett område som för kommunens del är relativt utforskat och där möjligheterna för att uppnå utsläppsminskningar ännu inte är kända. För att Linköpings kommun även fortsättningsvis ska vara framgångsrik inom klimat- och energiarbetet krävs att följa med i den teknikutveckling som sker inom negativa utsläpp och beakta de möjligheter som enligt den nationella klimatpolitiken kommer att få en allt större betydelse framgent. Målen*

till respektive insatsområde sträcker sig fram till 2030 men med möjligheter till justeringar i samband med aktualitetsprövning. När möjligheten finns att definiera måltal och kvantitativt följa upp mål för negativa utsläpp bör detta omhändertas inom ramen för klimat- och energiprogrammet, men så är ännu inte fallet.

“Produktionen av solex ska utgöra minst fem procent av elanvändningen i Linköping år 2025 och minst 20 procent år 2040”. Målet har måltal enligt ovan och följs upp i enlighet med tidigare beslut.

“Tillgången till el i Linköpings kommun ska vara tillräcklig och robust”. Till målet hör en indikator som utgörs av minskad medelavbrottsid i minuter per kund och år.

“Andelen icke önskvärd material i restavfallet till energiåtervinning ska minska”. Målet om icke önskvärd innehåll i avfallet har ändrats. Det nya målet innehåller dels ett strävansmål för allt avfall som omhändertas inom Linköpings kommun, och omfattar därmed även avfall som genererats utanför kommunens gränser. Dels innehåller målet redan antagna mål från kommunens avfallsplan och fokuserar på det avfall som generats inom kommunens gränser.

- *Insatsmålet för Bostäder, lokaler och verksamheter ska bidra till energieffektivisering i befintliga lokaler. Detta skulle dock kunna bidra till att en utförsäljning av icke energieffektiva fastigheter säljs till förmån för nybyggnation. Detta skulle leda till högre utsläpp totalt.*

Synpunkten lämnas utan åtgärder. För att förhindra att målet inte ska kunna uppnås genom utförsäljning av icke energieffektiva fastigheter alternativt nybyggnation har ett antal principiella ställningstaganden definierats i kapitel 2. Ett av dessa berör systemperspektiv (avsnitt 2.1) för att ta tillvara på en helhetsbild i vilken de sammantagna konsekvenserna av enskilda aktiviteterna beaktas. Genom detta ska högsta möjliga nettoklimatnytta uppnås.

- *Det är förvirrande att nytt övergripande klimatmål definieras för kommunen samtidigt som målet om koldioxidneutralt Linköping 2025 bibehålls.*

Tillstyrks. Målet om ett koldioxidneutralt Linköping 2025 är sedan tidigare ett övergripande mål som styr kommunens klimatarbete. Målet inklusive definitioner och beräkningsgrunder ligger kvar men har genom klimat- och energiprogrammet kompletterats med långsiktiga mål som även omfattar samtliga växthusgaser. Synpunkten tillstyrks

genom ett förtydligande om hur det nya långsiktiga målet om netto-noll 2045 förhåller sig till det befintliga koldioxidmålet.

Sankt Kors Fastighets AB lyfter bland annat följande synpunkter:

- Målet kopplat till Energi- och klimateffektiva bostäder, lokaler och verksamheter är ett av de viktigaste områdena för Sankt Kors verksamhet. Målet behöver dock förtydligas.

Tillstyrks. Innebörden av målet har förtydligats i programmet.

- Framtida mobilitetshubbar kan med fördel utrustas med solceller. Här finns dock en perspektivkrock då detaljplaner inte tillåter solceller över det översta parkeringsplanet.

Interna dialoger för utökning av solcellskapaciteten hos kommunens fastighetsbolag kommer att krävas, beskrivning av specifika åtgärder för detta görs i kommande handlingsplan.

- Insatser kopplade till utökad laddinfrastruktur lyfter flera frågor. Bland annat handlar det om utbyggnad av anläggningars elkapacitet som kan medföra stora investeringar. Ett ytterligare problem är nyttjande av befintliga laddare, som tenderar att vara låg på grund av bilar inte flyttas efter färdig laddning.

Inspel om elkapacitet och nyttjande av befintliga laddare är viktiga frågor att ta med för att kunna utveckla och nyttja laddinfrastrukturen optimalt. Inspelen tas med till framtagande av handlingsplanen.

Linköping Science Park ser positivt på ambitiösa och offensiva mål för minskad klimatpåverkan och har inga övriga kommentarer. Bolaget betonar dock vikten av att bidra till målen och uppskattar viljan att minska de totala utsläppen av växthusgaser.

Linköping City Airport uppfattar remissversionen som genomarbetad och tydlig och har inga övriga kommentarer.

Arbetsmarknadsnämnden är positiv till remissversionen och har inget att erinra.

Barn- och ungdomsnämnden samt **Bildningsnämnden** är positiv till den remissversion som tagits fram och till de områden som påverkar nämndernas verksamheter.

Bygg- och miljönämnden lyfter bland annat följande synpunkter:

- Som landets femte största kommun sett till invånarantal har Linköping en viktig roll i Sveriges klimat- och energiomställning. Det är därför positivt att programmet tas fram.
- Klimat- och energiprogrammet bör uttrycka en prioritering att framförallt minska transportbehovet i Linköpings stad och de prioriterade utvecklingsorterna.

Synpunkten lämnas utan åtgärder. Olika geografiska områden har olika förutsättningar, vilket givetvis behöver belysas och beaktas i samband med att handlingsplan för aktiviteter till respektive insatsområde tas fram. Detta har också en tydlig koppling till det rättviseperspektiv som tydligare lyfts fram i programmet och som innebär att förutsättningar beroende på geografiska områden, men även socioekonomiska förutsättningar, behöver beaktas vid prioritering av åtgärder för omställningsarbetet.

- Restaurering av våtmarker i utdikad torvmark är en viktig åtgärd för att skapa kolsänkor och stoppa avgång av växthusgaser.

Tillstyrks. Förslaget kommer att värderas inom ramen för framtagandet av handlingsplanen.

Samhällsbyggnadsnämnden lyfter bland annat följande synpunkter:

- Det är bra att programmet tas fram. Programmet skulle dock kunna kortas ner och sammanfattas med en populärversion för att nå ut till näringsliv och medborgare.

Tillstyrks. Framtagande av en populärversion av programmet för att kunna nå Linköpingsbor och näringsliv är positiv och föreslås omhändertagas inom ramen för framtagandet av handlingsplanen.

- Linköpings kommun kommer att medverka i den nationella satsningen ”Klimatneutrala städer 2030”. Det bör därför övervägas om klimat- och energiprogrammet ska ha ett mål för Linköpings stad till år 2030.

Synpunkten lämnas utan åtgärder. Medverkan i ”Klimatneutrala städer 2030” innebär inte att de städer (observera att städer snarare än kommuner avses) som beviljats medel från Energimyndigheten har antagit mål om att uppnå klimatneutralitet. Vidare har ”Klimatneutrala städer 2030” ingen enhetlig definition av vad klimatneutralitet innebär.

Mot den bakgrunden, samt att mål finns föreslagna för såväl 2025 som 2045, föreslås kommentaren lämnas utan åtgärder.

- Målformuleringarna tillhörande insatsområdet för bygg och anläggning bör skärpas, från att ”aktivt verka” till att ”vara i framkant”.

Synpunkten lämnas utan åtgärder. Målformuleringen gällande målet tillhörande bygg- och anläggningssektorn kommer att definieras ytterligare i samband med att klimatdeklarationer finns tillgängliga (se beskrivning i programmet).

- Programmet bör inte innehålla nyckelinsatser eftersom insatser definieras i kommande handlingsplan och förändras över tid. Istället kan tydligare beskrivningar göras av vilka prioriteringar som ska gälla inom respektive insatsområde.

Synpunkten lämnas utan åtgärder. Nyckelinsatser har tagits fram genom workshoppar kopplade till respektive insatsområde där tjänstepersoner från kommunala förvaltningar och bolag deltagit. Redovisningen av nyckelinsatser syftar till att ge en bild av vilka insatser som kan vara prioriterade kopplade till respektive insatsområde och som ytterligare kommer att specificeras i kommande handlingsplan. Genom redovisningen av nyckelinsatser har nämnder och bolag haft möjlighet att få en bild av vilken typ av insatser som kan aktualiseras för att vidare kunna konsekvensbedöma implementeringen av programmet.

- Insatsmålet om en fossilbränslefri fordonsflotta inom kommunkoncernen bör utgå och istället presenteras som en prioritering för fortsatt arbete. Givet den omställning som behöver ske ges frågan för stor vikt om det presenteras som ett mål.

Synpunkten lämnas utan åtgärder. Målet har en stor betydelse för att öka takten i kommunkoncernens eget arbete för att uppnå en fossilbränslefri fordonsflotta, där utmaningar föreligger trots att styrning i den riktningen funnits även tidigare. Att lyfta vikten av en omställning av koncernens egen fordonsflotta kan även ses som en principiellt viktig fråga där Linköpings kommun fungerar som det goda exemplet även i ett vidare perspektiv utanför kommunkoncernen.

Kultur- och fritidsnämnden ser positivt på att klimatarbetet växlas upp med nya mål och har inga önskemål om ändringar i programmet. Nämnden betonar också att investeringar, stödfunktioner och incitament för att skapa förändring

krävs för att målen ska uppnås. Inför handlingsplanen vill nämnden framföra att det behöver framgå vilken nämnd eller bolag som ansvarar för respektive mål och uppföljningen av desamma.

Social- och omsorgsnämnden och **Äldrenämnden** tillstyrker det remitterade programmet och betonar att detta blir ett bra verktyg i arbetet med det kommunövergripande målet *Ett klimatsmart Linköping*.

Vid **Linköpings kommuns klimatråd** som sammanträdde på kommunstyrelsens strategiska utskott den 15 november 2021 § 123, lyftes bland annat följande synpunkter:

- Vad gäller energiplanen så lyfts negativ miljöpåverkan upp till följd av den, men även den positiva miljöpåverkan som genereras då skarpare klimat- och energimål antas skulle med fördel kunna beskrivas.

Även positiva effekter av energiplanen lyfts upp och beskrivs mer i programmets Bilaga 5.

- Många frågor väcks kring kommande handlingsplan som nämns men inte beskrivs ytterligare. Det hade varit bra om detta beskrivits ytterligare i programmet.

Handlingsplanen kommer att tas fram först då ett antaget Klimat- och energiprogram finns. Därför har innehåll, tidplan och detaljerat förfarande kopplat till handlingsplanen inte kunnat beskrivas.

- Det är positivt att utgå från en energitrappa, som också tydliggör att vi måste ändra vår livsstil för att uppnå målen. Vägen till uppfyllande av målen skulle dock behöva framkomma tydligare.

Åtgärder kopplade till respektive mål kommer ytterligare att beskrivas i kommande handlingsplan, där konkreta aktiviteter definieras. Även tidplan och ansvar för genomförande av aktiviteter kommer att konkretiseras i handlingsplanen.

- Vad gäller utsläpp och kompenserande åtgärder finns alltid en risk för dubbelräkning, det vill säga att det som vi räknar med som kompenserande utsläpp även används av andra kommuner eller aktörer.

Risken för dubbelräkning finns dessvärre alltid och är svår att få en överblick över eftersom klimatåtgärder och uppföljning av desamma sannolikt pågår i de flesta kommuner och regioner. För Linköpings kommuns del är det viktigt att vara transparent med vad som

exempelvis räknas med som kompenserande utsläpp och vilken data som används vid uppföljning av mål.

- I programmet tydliggörs att samtliga dimensioner av hållbarhet ska beaktas, men ändå utgår mål och insatsområden från den ekologiska dimensionen. Frågor om social hållbarhet, exempelvis kopplade till rättvis omställning, behöver beaktas i arbetet.

Tillstyrks. Det har förtydligats att ett rättviseperspektiv ska beaktas i arbetet och kommer att värderas i samband med aktiviteter i handlingsplan.

- Det behöver förtydligas att transporteffektivitet handlar om att åstadkomma ett minskat transportbehov. Programmet nu lyfter aspekter med fokus på att underlätta att resa hållbart – men inte att göra det svårare att åka bil.

Tillstyrks. Detta ligger i linje med synpunkter som Region Östergötland lyft i sitt remissyttrande.

- Det lättaste sättet att minska utsläpp av växthusgaser är att exempelvis undvika att ha industrier eller andra poster med höga utsläpp – men det är inte realistiskt. Utifrån det behöver vi utgå från ett bredare systemperspektiv och problematisera hur vi i Linköping – utifrån ett globalt perspektiv – kan bidra till minskade utsläpp. Det kan exempelvis handla om kunskapsspridning och kommunikation kopplat till de sociotekniska funktioner som vi har här. Linköpings relativa fördelar ur ett globalt perspektiv behöver synliggöras för att också lyfta fram vad vi kan bidra med i en bredare kontext.

Tillstyrks. Arbetet med exempelvis kunskapsspridning och kommunikation har stor betydelse för att exempelvis lyfta fram kommunens klimatarbete som inspiration för Linköpingsbor och näringsliv att vilja bidra till måluppfyllelse. Det kan också ha betydelse för att ur ett globalt perspektiv bidra till ökad klimatnytta. Genom att sprida kunskap om kommunens arbete kopplat till teknik och innovation kan detta även bidra till att sätta Linköping på kartan och locka till sig näringsliv inom exempelvis green tech. Förslag om kunskapsspridning och kommunikationsinsatser värderas i samband med framtagande av handlingsplan.

Uppföljning och utvärdering

Kommunstyrelsen uppdras att följa upp programmet varje mandatperiod eller vid behov.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Mikael Borin

Beslutet skickas till:
Samtliga kommunala bolag
Samtliga nämnder